

Bölüm 13

CİNSEL YOLLA BULAŞAN HASTALIKLAR, TÜBERKÜLOZ VE DİĞER FIRSATÇI ENFEKSİYONLAR

Burcu ÖZATA¹

GİRİŞ

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar aynı zamanda cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (CYBE) olarak da bilinmektedir. Başlıca bulaşma yolunun koruyucu bariyer olmadan penisin ağza, vajinaya ya da anüse penetrasyonu ile gerçekleşen cinsel ilişki ile olduğu bir grup bulaşıcı hastalık cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar olarak tanımlanmaktadır (1).

Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların dünya çapında yüksek prevalansı vardır. CYBE ve komplikasyonları, gelişmekte olan dünyada sağlık hizmetlerine başvurunun ilk beş nedeninden biridir ve çoğunun bildirim zorunludur (2). En yaygın olarak bilinenleri klamidya, gonore, sifiliz ve HIV olmasına karşın cinsel yolla bulaşma özelliği olan ve bu gruba giren enfeksiyon/hastalık durumlarına neden olabilen 30'dan fazla mikroorganizma belirlenmiştir. Bu mikroorganizmalar virüs, bakteri, protozoon gibi çeşitli olup, neden oldukları hastalıklar genital, oral, anal, faringeal, oftalmik ya da sistemik belirtilere yol açabilmektedir (3). Cinsel yolla bulaşan hastalıkları şu şekilde sınıflandırılabilir:

Bakteriyel enfeksiyonlar

- Klamidya (*Chlamydia trachomatis*)
- Gonore (*Neisseria gonorrhoea*)
- Sifiliz (*Treponema pallidum*)
- Şankroid (*Haemophilus ducreyi*)
- Granüloma Inguinale (*Klebsiella granulomatis*)
- Tüberküloz (*Mycobacterium tuberculosis*)

Viral enfeksiyonlar

- Genital herpes (HSV Tip 1-2)
- Genital siğil (HPV)
- Hepatit B
- AIDS / HIV

Protozoal enfeksiyonlar

- *Trichomonas vaginalis*

¹ Op. Dr. Burcu Özata, Bartın Devlet Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum, ozataburcu@gmail.com

için tercih edilen örneklem vajinal sekresyonlardır ve idrar kültürünün tanısal anlamda hassasiyeti daha düşüktür. Erkeklerde kültür örnekleme olarak üretral sürüntü, idrar sedimenti veya semen kullanılabilir(45). Pratik olması ve düşük maliyeti nedeniyle T. vaginalis tanısında genital sekresyonların ıslak preparatlarının mikroskopik incelemesi daha sık kullanılır. Buna karşın bu yöntemin sensitivitesi vajinal örneklemelerde düşüktür ve erkeklerde bu oran daha da düşmektedir (44, 46).

Tedavisinde metronidazol 2 gr oral tek doz veya tinidazol 2 gr oral tek doz önerilir. Disülfiram benzeri reaksiyon oluşmaması için metronidazol tedavisi bittikten sonraki 24 saat boyunca ve tinidazol tedavisi bittikten sonraki 72 saat boyunca alkol kullanılması konusunda hasta uyarılmalıdır. Hastanın eşine ve varsa birlikte olduğu partnerlere tedavi verilmelidir. Tedaviye cevap alınmadıysa metronidazol 2x500mg/ 7 gün önerilir (2).

SONUÇ

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar aynı zamanda cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (CYBE) olarak da bilinen edinilmiş veya cinsel aktivite ile bulaşan patojenlerin neden olduğu çeşitli sendromlardır. Sağlığı tehdit eden önemli komplikasyonlara sebep olabilmelerine rağmen korunulması mümkün bir hastalık grubudur. Taramalar, doğru teşhis, hasta ve partner tedavisi bulaşın engellenmesinde önemlidir. Kondom kullanımının gerekliliği Dünya Sağlık Örgütü tarafından cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmada önemli bir faktör olarak savunulmaktadır. Kondom kullanımının klamidyal enfeksiyon, gonore, HSV, sifiliz ve trikomonasa karşı istatistiksel olarak anlamlı koruma sağladığı ve toplumda cinsel yolla bulaşan hastalıkların önemli ölçüde azalmasına katkı sağladığı gösterilmiştir. Konu ile ilgili toplumun bilgilendirilmesi, adölesan çağda eğitim verilmesi de bu konuda oldukça etkili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cinsel yolla bulaşan hastalıklar, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, tüberküloz, fırsatçı enfeksiyonlar

KAYNAKÇA

1. Olcay Neyzi NY. Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Tanı ve Tedavi Rehberi, Yenilenmiş 2. Basım. 2002.
2. Sherrard J, Wilson J, Donders G, Mendling W, Jensen JS. 2018 European (IUSTI/WHO) International Union against sexually transmitted infections (IUSTI) World Health Organisation (WHO) guideline on the management of vaginal discharge. International journal of STD & AIDS. 2018;29(13):1258-72.
3. Erbeling EJ. New CDC STD treatment guidelines. The Hopkins HIV report : a bimonthly newsletter for healthcare providers. 2002;14(4):1-2.
4. Oakeshott P, Kerry S, Aghaizu A, Atherton H, Hay S, Taylor-Robinson D, et al. Randomised controlled trial of screening for Chlamydia trachomatis to prevent pelvic inflammatory disease: the POPI (prevention of pelvic infection) trial. Bmj. 2010;340:c1642.
5. LeFevre ML, Force USPST. Screening for Chlamydia and gonorrhea: U.S. Preventive Services Task Force recommendation statement. Annals of internal medicine. 2014;161(12):902-10.
6. Hoenderboom BM, van Benthem BHB, van Bergen J, Dukers-Muijers N, Gotz HM, Hoebe C, et al. Relation between Chlamydia trachomatis infection and pelvic inflammatory disease, ectopic pregnancy and tubal factor infertility in a Dutch cohort of women previously tested for chlamydia in a chlamydia screening trial. Sexually transmitted infections. 2019;95(4):300-6.
7. Centers for Disease C, Prevention. Recommendations for the laboratory-based detection of Chlamydia trachomatis and Neisseria gonorrhoeae--2014. MMWR Recommendations and reports : Morbidity and mortality weekly report Recommendations and reports. 2014;63(RR-02):1-19.
8. Claire Brookings DG, and Hossein Sadeghi-Nejad. MEN'S SEXUAL HEALTH AND FERTILITY. In: John P. Mulhall MWH, MD, editor. MEN'S SEXUAL HEALTH AND FERTILITY 2014. p. 67-88.
9. Vicentini CB, Manfredini S, Maritati M, Di Nuzzo M, Contini C. Gonorrhoea, a current disease with ancient roots: from the remedies of the past to future perspectives. Le infezioni in medicina : rivista periodica di eziologia, epidemiologia, diagnostica, clinica e terapia delle patologie infettive. 2019;27(2):212-21.
10. Schachter J, Moncada J, Liska S, Shayevich C, Klausner JD. Nucleic acid amplification tests in the diagnosis of chlamydial and gonococcal infections of the oropharynx and rectum in men who have sex with men. Sexually transmitted diseases. 2008;35(7):637-42.

11. Slomski A. Novel Antibiotic Efficacious in Treating Gonorrhea. *Jama*. 2019;321(4):335.
12. Nandwani R, Evans DT. Are you sure it's syphilis? A review of false positive serology. *International journal of STD & AIDS*. 1995;6(4):241-8.
13. Barnett R. Syphilis. *Lancet*. 2018;391(10129):1471.
14. Tara Lee Frenkl M, MPH Jeannette M. Potts, MD. CAMPBELL-WALSH Urology. In: Louis R. Kavoussi M, MBA Andrew C. Novick, MD Alan W. Partin, MD, PhD Craig A. Peters, MD, FACS, FAAP, editor. *Campbell Walsh Urology*. 10 ed 2012. p. 402-16.
15. Monsel G, Palich R, Caumes E. [Syphilis: what's new?]. *La Revue du praticien*. 2018;68(8):881-5.
16. Kojima N, Klausner JD. An Update on the Global Epidemiology of Syphilis. *Current epidemiology reports*. 2018;5(1):24-38.
17. Copeland NK, Decker CF. Other sexually transmitted diseases chancroid and donovanosis. *Disease-a-month : DM*. 2016;62(8):306-13.
18. Lautenschlager S, Kemp M, Christensen JJ, Mayans MV, Moi H. 2017 European guideline for the management of chancroid. *International journal of STD & AIDS*. 2017;28(4):324-9.
19. O'Farrell N. Donovanosis. *Sexually transmitted infections*. 2002;78(6):452-7.
20. Santiago-Wickey JN, Crosby B. Granuloma Inguinale (Donovanosis). *StatPearls*. Treasure Island (FL)2019.
21. Workowski KA. Centers for Disease Control and Prevention Sexually Transmitted Diseases Treatment Guidelines. *Clinical infectious diseases : an official publication of the Infectious Diseases Society of America*. 2015;61 Suppl 8:S759-62.
22. Rieder HL. Socialization patterns are key to the transmission dynamics of tuberculosis. *The international journal of tuberculosis and lung disease : the official journal of the International Union against Tuberculosis and Lung Disease*. 1999;3(3):177-8.
23. Drobnik A, Pinchoff J, Bushnell G, Ly S, Yuan J, Varma JK, et al. Matching HIV, tuberculosis, viral hepatitis, and sexually transmitted diseases surveillance data, 2000-2010: identification of infectious disease syndemics in New York City. *Journal of public health management and practice : JPHMP*. 2014;20(5):506-12.
24. Agarwal J, Gupta JK. Female genital tuberculosis--a retrospective clinico-pathologic study of 501 cases. *Indian journal of pathology & microbiology*. 1993;36(4):389-97.
25. Grace GA, Devaleenal DB, Natrajan M. Genital tuberculosis in females. *The Indian journal of medical research*. 2017;145(4):425-36.
26. Yarom N, Buchner A, Dayan D. Herpes simplex infection--Part II: Management of HSV infections. *Refu'at ha-peh ve-ha-shinayim*. 2006;23(2):6-13, 65.
27. Langenberg AG, Corey L, Ashley RL, Leong WP, Straus SE. A prospective study of new infections with herpes simplex virus type 1 and type 2. Chiron HSV Vaccine Study Group. *The New England journal of medicine*. 1999;341(19):1432-8.
28. White C, Wardropper AG. Genital herpes simplex infection in women. *Clinics in dermatology*. 1997;15(1):81-91.
29. Bulletins--Gynecology ACoP. ACOG practice bulletin: Clinical management guidelines for obstetrician-gynecologists, number 57, November 2004. Gynecologic herpes simplex virus infections. *Obstetrics and gynecology*. 2004;104(5 Pt 1):1111-8.
30. Stanberry LR, Rosenthal SL, Mills L, Succop PA, Biro FM, Morrow RA, et al. Longitudinal risk of herpes simplex virus (HSV) type 1, HSV type 2, and cytomegalovirus infections among young adolescent girls. *Clinical infectious diseases : an official publication of the Infectious Diseases Society of America*. 2004;39(10):1433-8.
31. Birkmann A, Zimmermann H. HSV antivirals - current and future treatment options. *Current opinion in virology*. 2016;18:9-13.
32. Markman M. Prevention of a sexually transmitted disease versus prevention of a serious female cancer: remarkably divergent views of HPV vaccination. *Women's health*. 2016;12(1):83-5.
33. Wiley DJ, Douglas J, Beutner K, Cox T, Fife K, Moscicki AB, et al. External genital warts: diagnosis, treatment, and prevention. *Clinical infectious diseases : an official publication of the Infectious Diseases Society of America*. 2002;35(Suppl 2):S210-24.
34. Genital human papillomavirus infections. Number 193--June 1994 (Replaces No. 105, June 1987). ACOG technical bulletin. *International journal of gynaecology and obstetrics: the official organ of the International Federation of Gynaecology and Obstetrics*. 1994;46(3):339-45.
35. Kleinsorge F, Schmidmayr M. [HPV infection in women : Diagnostics, treatment and the relevance of vaccination]. *Der Urologe Ausg A*. 2018;57(12):1445-51.
36. Markowitz LE, Dunne EF, Saraiya M, Chesson HW, Curtis CR, Gee J, et al. Human papillomavirus vaccination: recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP). *MMWR Recommendations and reports : Morbidity and mortality weekly report Recommendations and reports*. 2014;63(RR-05):1-30.
37. American College of O, Gynecologists Committee on Gynecologic P. ACOG Committee Opinion No. 489: Hepatitis B, hepatitis C, and human immunodeficiency virus infections in obstetrician-gynecologists. *Obstetrics and gynecology*. 2011;117(5):1242-6.
38. Konstantinou D, Deutsch M. The spectrum of HBV/HCV coinfection: epidemiology, clinical characteristics, viral interactions and management. *Annals of gastroenterology*. 2015;28(2):221-8.
39. Li YH, Mgbere O, Abughosh S, Chen H, Cuccaro P, Smesny A, et al. Assessment of sexually transmitted disease/HIV risk among young African Americans: comparison of self-perceived and epidemiological risks utilizing ecodevelopmental the-

- ory. Hiv/Aids. 2019;11:31-44.
40. Fitzpatrick C, Lowe M, Richardson D. Sexually transmitted infection testing and rates in men who have sex with men (MSM) using HIV pre-exposure prophylaxis. HIV medicine. 2019;20(6):e12.
 41. Detels R, Tarwater P, Phair JP, Margolick J, Riddler SA, Munoz A, et al. Effectiveness of potent antiretroviral therapies on the incidence of opportunistic infections before and after AIDS diagnosis. Aids. 2001;15(3):347-55.
 42. Sutton M, Sternberg M, Koumans EH, McQuillan G, Berman S, Markowitz L. The prevalence of *Trichomonas vaginalis* infection among reproductive-age women in the United States, 2001-2004. Clinical infectious diseases : an official publication of the Infectious Diseases Society of America. 2007;45(10):1319-26.
 43. Sena AC, Miller WC, Hobbs MM, Schwebke JR, Leone PA, Swygard H, et al. *Trichomonas vaginalis* infection in male sexual partners: implications for diagnosis, treatment, and prevention. Clinical infectious diseases : an official publication of the Infectious Diseases Society of America. 2007;44(1):13-22.
 44. Hollman D, Coupey SM, Fox AS, Herold BC. Screening for *Trichomonas vaginalis* in high-risk adolescent females with a new transcription-mediated nucleic acid amplification test (NAAT): associations with ethnicity, symptoms, and prior and current STIs. Journal of pediatric and adolescent gynecology. 2010;23(5):312-6.
 45. Nye MB, Schwebke JR, Body BA. Comparison of APTIMA *Trichomonas vaginalis* transcription-mediated amplification to wet mount microscopy, culture, and polymerase chain reaction for diagnosis of trichomoniasis in men and women. American journal of obstetrics and gynecology. 2009;200(2):188 e1-7.
 46. Dize L, Agreda P, Quinn N, Barnes MR, Hsieh YH, Gaydos CA. Comparison of self-obtained penile-meatal swabs to urine for the detection of *C. trachomatis*, *N. gonorrhoeae* and *T. vaginalis*. Sexually transmitted infections. 2013;89(4):305-7.